

24 Ιουλίου 1783

Μπολιβάρ, ο Ελευθερωτής

Ο Σιμόν Μπολιβάρ γεννήθηκε στις 24 Ιουλίου του 1783 στην κατεχόμενη από τους Ισπανούς Βενεζουέλα. Οι γονείς του είχαν αρκετά χρήματα, ώστε να τον στείλουν να σπουδάσει στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Έφυγε πλουσιόπαιδο και γύρισε επαναστάτης, το 1810, στρατευμένος οπαδός του Φραγκίσκο Μιράντα κατά των Ισπανών (βλ. 28.3.1750). Όταν ο Μιράντα αιχμαλωτίστηκε, ο Μπολιβάρ έφυγε στο νησί Κουρασάο, δημιούργησε σώμα από πεντακόσιους επαναστάτες και ξαναγύρισε στη Βενεζουέλα, αρχηγός της επανάστασης. Νίκησε τα ισπανικά στρατεύματα σε 15 μάχες και μπήκε στο Καρακάς, θριαμβευτής, τον Αύγουστο του 1813. Στον ενθουσιασμό τους, οι κάτοικοι τον ανέβασαν σε ένα άρμα που έσερναν δώδεκα κορίτσια.

Οι Ισπανοί δεν ήταν διατεθειμένοι να χάσουν την αποικία τους. Συμμάχησαν με τους άγριους καβαλάρηδες λιανέρος της κολομβιανής στέπας που άρχισαν να σφάζουν αδιάκριτα γυναίκες και παιδιά. Η τρομοκρατία έφερε αποτέλεσμα. Ο Μπολιβάρ εγκαταλείφθηκε από τους περισσότερους άνδρες του, νικήθηκε και, τον Μάρτιο του 1815, ξανάφυγε στα νησιά. Οργανώθηκε, χρηματοδότησε τη δημιουργία στόλου και βγήκε στις θάλασσες. Σε αλλεπάλληλες ναυμαχίες, κατάστρεψε τον ισπανικό στόλο κι έπειτα βγήκε στη στεριά. Ο στρατός του νικούσε παντού. Ως τα 1819, ελευθέρωσε Βενεζουέλα, Κολομβία και Παναμά. Στα 1820, μια επανάσταση ξέσπασε στην Ισπανία. Ο Μπολιβάρ άρπαξε την ευκαιρία. Συνεχίζοντας τις αλλεπάλληλες νίκες του, ελευθέρωσε το Περού και τον Ισημερινό. Στα 1825, δημιούργησε και τη δημοκρατία της Βολιβίας, ενός κράτους που πήρε το όνομά του. Έξι χώρες του χρωστούσαν την ελευθερία τους από τη μακράιωνη ισπανική κατοχή. Είχε δώσει γι' αυτές διακόσιες μάχες. Τα κοινοβούλια των κρατών που ελευθέρωσε, του απένειμαν τον τίτλο «Ελ Λιμπερταντόρ» («Ο Ελευθερωτής»). Ονειρευόταν μian ομοσπονδία κρατών: Τις Ηνωμένες Πολιτείες του Νότου, όπου θα προσχωρούσαν η Χιλή και η Λαπλάτα (τμήμα της μετέπειτα Αργεντινής).

Τον κατηγόρησαν ότι ήθελε να γίνει αυτοκράτορας. Προσφέρθηκε να παραιτηθεί από στρατηγός. Τον αγνόησαν, ενώ κάποιοι αρχομανείς στρατιωτικοί ξεκίνησαν χωριστικές

εξεγέρσεις. Απογοητευμένος, αποσύρθηκε το 1830 στη Σάντα Μάρθα της Κολομβίας. Πέθανε πάμφτωχος στις 10 του Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου, στα 47 του χρόνια.

1704: Με αρχηγό τον ναύαρχο σερ Τζορτζ Ρουκ, οι Άγγλοι κυριεύουν το Γιβραλτάρ.

1866: Επανεντάσσεται στις ΗΠΑ το Τενεσί, η πρώτη από τις πολιτείες που είχε αποσχιστεί.

1920: Στα πλαίσια της μικρασιατικής εκστρατείας, ο ελληνικός στρατός μπαίνει στην Αδριανούπολη της Ανατολικής Θράκης.

1923: Υπογράφεται η συνθήκη της Λοζάννης, που καθορίζει και τα ελληνοτουρκικά σύνορα: Στη στεριά ο μέσος ρους του ποταμού Έβρου. Στη θάλασσα, αποδίδεται στην Ελλάδα κάθε νησί, νησίδα και βραχονησίδα που βρίσκεται πέρα από τα τρία μίλια από τις μικρασιατικές ακτές, εκτός από την Ίμβρο και την Τένεδο.

1943: Αρχίζει η επιχείρηση Γόμορα, ο μεγάλος βομβαρδισμός του Αμβούργου από τους συμμάχους.

1967: Κατά την επίσκεψή του στο Μοντρεάλ, ο πρόεδρος Ντε Γκολ βγάζει λόγο που τελειώνει με τη φράση: «Ζήτω το ελεύθερο Κεμπέκ», προκαλώντας ενθουσιασμό στους γαλλόφωνους και θυμό στους αγγλόφωνους του Καναδά.

1974: Στο αεροδρόμιο του Ελληνικού, χιλιάδες λαού υποδέχονται στις 2 πριν από το ξημέρωμα τον Κωνσταντίνο Καραμανλή που φτάνει από το Παρίσι. Στις 4.15 το πρωί, ορκίζεται πρωθυπουργός μπροστά στον στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη. Στις 4.15 το απόγευμα, ορκίζεται το πρώτο κλιμάκιο της κυβέρνησης εθνικής ενότητας

1993: Η κεντρική τράπεζα της Ρωσίας ανακοινώνει ότι θα αποσύρει όλα τα χαρτονομίσματα που είχαν εκδοθεί μέχρι το τέλος του 1992.

1999: Σε ηλικία 70 χρόνων, πεθαίνει ο βασιλιάς του Μαρόκου Χασάν Β'. Βασίλευσε 38 χρόνια. Τον διαδέχθηκε ο 36χρονος γιος του Σίντι Μοχάμεντ ΣΤ'.

2020: Ο ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη μετατρέπεται σε τζαμί, όπου τελείται πανηγυρικά προσευχή, με επιδεικτική παρουσία του προέδρου της Τουρκίας, Ταγίπ Ερντογάν. Ήταν μουσείο για 86 χρόνια.

Η 24^η Ιουλίου στον πολιτισμό

24 Ιουλίου 1952

Το ζεύγος Ζάτοπεκ

Ο Εμίλ και η Ντάνα γεννήθηκαν στην Τσεχοσλοβακία, την ίδια μέρα: 19 Σεπτεμβρίου 1922. Συναντήθηκαν στους στίβους, αγαπήθηκαν, παντρεύτηκαν και, στα τριάντα τους, την ίδια πάλι ημέρα, στις 24 Ιουλίου του 1952, στην Ολυμπιάδα του Ελσίνκι, αναδείχθηκαν χρυσοί ολυμπιονίκες. Η διαφορά τους ήταν ότι για τον Εμίλ, το χρυσό εκείνης της ημέρας ήταν το δεύτερο που κέρδιζε, ενώ τον περίμενε ακόμα ένα προς το τέλος των αγώνων. Κι ακόμα, για την Ντάνα ήταν αρκετό να στείλει το ακόντιο πέρα από τα πενήντα μέτρα για να κερδίσει το μετάλλιο, ενώ ο Εμίλ χρειάστηκε να καλύψει πάνω από 65 χιλιόμετρα τρέχοντας για να μαζέψει τα δικά του. Δεν του είχαν κολλήσει άλλωστε άδικα τον χαρακτηρισμό «Ο άνθρωπος ατμομηχανή». Ήταν ο Εμίλ Ζάτοπεκ, μια από τις πιο μεγάλες μορφές του αθλητισμού. Τον είπαν «Άνθρωπο ατμομηχανή», επειδή έτρεχε με στίλ «κουρασμένο». Το εξήγησε κάποτε δηλώνοντας:

«Δεν ήμουνα τόσο μεγάλο ταλέντο, ώστε να μπορώ να γελάω όταν έτρεχα».

Η εποποιία του Εμίλ στο Ελσίνκι άρχισε στις 20 Ιουλίου με το αγώνισμα των 10.000 μέτρων. Νίκησε με τόσο μεγάλη διαφορά, ώστε είχε προλάβει να υπογράψει αυτόγραφο, να βρει και να φάει ένα πορτοκάλι και να φυλάξει μια φέτα που την πρόσφερε στον δεύτερο, όταν εκείνος αγκομαχώντας πέρασε τη γραμμή του τερματισμού. Τον ρώτησαν, αν θα μετάσχει και στην κούρσα των 5.000 μέτρων. Απάντησε:

«Λέω να τρέξω στον μαραθώνιο αλλά είναι σε μια βδομάδα κι ως τότε δεν θα έχω, τι να κάνω. Οπότε, μάλλον θα δοκιμάσω».

Η 24^η Ιουλίου ήταν η κρίσιμη ημέρα για το ζευγάρι. Στα 5.000 μ., ο Εμίλ είχε έναν πολύ δυνατό ανταγωνιστή, τον θρυλικό Βρετανό Τσαταγουέι, που όμως δεν είχε τύχη. Σκόνταψε κι έπεσε στα τελευταία λίγες δεκάδες μέτρα. Αξιόμαχος αντίπαλος άλλος δεν υπήρχε κι ο Ζάτοπεκ βγήκε εύκολα νικητής. Την ώρα της απονομής των μεταλλίων, η γυναίκα του είχε ξεκινήσει προθέρμανση για τον τελικό του ακοντισμού. Καθώς ο Εμίλ κατέβαινε από το βάθρο, η Ντάνα τον πλησίασε και του ζήτησε να δει το μετάλλιο. Το πήρε κι έφυγε.

Με βολή 50.47, πήρε τη νίκη και το δικό της χρυσό. Επί του οποίου ο Εμίλ πρόβαλε απαίτηση συνιδιοκτησίας: «Το μισό μου ανήκει, γιατί σου έφερα γούρι...». Η Ντάνα απάντησε:

«Αν νομίζεις ότι έτσι έχουν τα πράγματα, τότε δώσε το δικό σου να το κρατήσει όποια άλλη κοπέλα θέλεις και θα δούμε αν μπορεί να στείλει το ακόντιο πάνω από τα 50 μ.».

Με όλα αυτά, ο μαραθώνιος έπαιρνε καινούριο νόημα, καθώς στο παρελθόν ποτέ κανένας αθλητής δεν είχε καταφέρει να πάρει χρυσά μετάλλια και στα πέντε και στα δέκα χιλιόμετρα και στα πάνω από πενήντα που καλούνταν να καλύψουν οι μαραθωνοδρόμοι. Τον ρώτησαν, αν θα τρέξει κι απάντησε:

«Κοιτάξτε, αυτήν την στιγμή το σκορ της οικογένειας σε χρυσά είναι 2-1, κάτι πολύ ρευστό που με αναγκάζει να προσπαθήσω να αυξήσω τη διαφορά για να σιγουρέψω τη νίκη».

Στον αγώνα, ο Ζάτοπεκ, ακολούθησε συντηρητικό ρυθμό και δεν ρισκάρισε να αυξήσει ταχύτητα παρά μόνο όταν πήρε ειδήση ότι οι αντίπαλοί του είχαν κουραστεί. Τότε, τάχυνε το βήμα και με τον γνωστό του τρόπο πέταξε προς την νίκη.

Ήταν πια για πάντα ένας ήρωας των Ολυμπιακών Αγώνων, τιμή για τον στρατό της πατρίδας του, όπου υπηρετούσε αντισυνταγματάρχης. Δεν χώνεψε όμως τη σοβιετική εισβολή στην Πράγα το 1968 και υπέγραψε μανιφέστα διαμαρτυρίας. Τον αποστράτευσαν. Τον προσέλαβαν στον δήμο, εργάστηκε αργότερα διερμηνέας, άλλαξε αρκετές δουλειές και τελικά αποκαταστάθηκε. Ως τότε όμως, πολύ νερό είχε τρέξει στο αυλάκι.

1802: Γεννιέται στη Γαλλία ο Αλέξανδρος Δουμάς, πατέρας. Έγινε ο δημοφιλέστερος συγγραφέας της εποχής του. Έγραψε 257 μυθιστορήματα («Οι τρεις σωματοφύλακες», «Μετά από 20 χρόνια», «Το περιδέριαιο της βασίλισσας», «Ο κόμης Μοντεχρίστος», «Ο υποκόμης της Μπραζελόν», «Σιδηρούν προσωπείον» κ.λπ.) και 25 θεατρικά έργα. Πέθανε το 1870.

1883: Πνίγεται στην προσπάθειά του να κολυμπήσει στους καταρράκτες του Νιαγάρα, ο Μάθιου Γουέμπ, ο πρώτος άνθρωπος που το 1875 διέσχισε κολυμπώντας τη Μάγχη.

1898: Γεννιέται η Αμερικανίδα αεροπόρος, Αμέλια Ίρχαρτ, η πρώτη γυναίκα που διέσχισε τον Ατλαντικό με αεροπλάνο το 1932.

1980: Πεθαίνει ο Πίτερ Σέλερς, Βρετανός ηθοποιός και κωμικός. Γνωστότερος για τις ερμηνείες του στις ταινίες «Δρ Παράξενη Αγάπη» και «Ροζ Πάνθηρας».

2013: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει ο σπουδαίος συνθέτης, Νίκος Μαμαγκάκης. Είχε γεννηθεί το 1929 στο Ρέθυμνο.